

ram pœnitentiam de tali peccato; hic vero modus ad rem præsentem non perlinet. Alio ergo modo potest quis confiteri peccatum veniale sine dolore, vel proposito efficaci, simpliciter præbendo illud, sicut cætera, ut materialem absolutionis. Et tunc multi putant esse peccatum mortale, propter rationes factas, quæ non carent apparenti probabilitate; et inde plane fit, talem confessionem esse nullam, juxta principium sæpe a nobis repetitum. Sed licet negari non possit, quin illud sit aliqua culpa, nihilominus non censeo esse mortalem, quia materia talis culpæ levis est. Quia defectus illius doloris, vel propositi, perse et natura sua non est contrarius gratiæ, et justificationis, qui est primarius effectus hujus sacramenti, per formam significatus, ut supra declaratum est; neque etiam impedit remissionem aliorum peccatorum venialium, de quibus vera fit accusatio capax veræ absolutionis, non obstante obice alicujus peccati venialis. Ob hanc ergo causam censeo hoc non esse peccatum mortale, et consequenter assero, quando confessio est de solis venialibus peccatis, non esse de substantia ejus, ut propositum, vel dolor efficax et absolutus sit universalis de omnibus peccatis. Probatur, quia quando confessio est de solis venialibus, non est de necessitate ejus, ut sit integra, propter aliud principium, quod unum veniale potest remitti sine alio, et quia peccatum veniale non est materia necessaria, ut supra diximus; ergo pari ratione quando confessio fit de multis venialibus, quod non sit integre dolorosa, seu ex vera pœnitentia, non erit contra valorem ejus. Patet consequentia a paritate rationis, imo et a fortiori; nam, si peccatum tacitum non obstat veritati sacramenti, peccatum insufficieret dictum non etiam obstat.

Deturne venialium confessio valida et informis.

8. *Casus in quo confessio venialium potest esse valida et informis.* — Ultimo circa hanc confessionem quæri potest, an possit in ea accidere confessionem esse validam et informem. Videtur enim ex proxima resolutione sequi, hic non posse habere locum; quia supra diximus, solum posse esse confessionem informem ex defectu integratatis in dolore; sed hic defectus in dolore de peccatis venialibus, non impedit effectum gratiæ, ut per se notum est; ergo talis confessio sic est valida, ita et est formata; nunquam ergo poterit esse informis. Atque hæc ratio evidenter con-

cludit, quando persona pœnitentis supponitur esse in gratia. Potest autem aliquando continere, ut aliquis habens peccatum mortale, licet de solis venialibus confiteatur, vel quia mortale non occurrit memorie absque culpa, vel quia, licet occurrat, non tamen potest illud dicere huic confessori sine gravi nocimento, et alterius copiam non habet. Rursus potest in eodem casu accidere, ut hujusmodi pœnitens non habeat veram attritionem de tali peccato mortali, etiam sine mortali culpa, ex simili naturali oblivione, vel ignorantia invincibili. In tali ergo casu confessio illa erit valida et informis: valida quidem, quia est formaliter integra, et ex sufficienti dolore de venialibus, ut supponimus; informis vero, quia sine attritione peccatum mortale remitti non potest; illo autem non remisso, nec venialia, quæ cum illo conjuncta erant, possunt remitti, nec gratia infundi. Secus vero esset, si pœnitens attritionem de illo peccato mortali habuisse, nam tunc saltem concordanter remitteretur per absolutionem. Neque est inconveniens peccatum mortale concordanter remitti cum venialibus, quia hæc tunc non remittuntur sine infusione gratiæ, quæ necessario excludit peccatum mortale. Atque in hujusmodi casu constat, quod supra factum est, quamvis attritio de venialibus peccatis præcesserit, nihilominus illa non fuisse remissa, donec per absolutionem virtute clavium auferantur.

DISPUTATIO XXI.

DE SECUNDA PARTE MATERIÆ HUJUS SACRAMENTI,
QUÆ EST CONFESSIO, QUID SIT, ET QUALIS ESSE
DEBEAT.

1. Distingui solet a Sanctis Patribus confessio in confessionem laudis, et peccatorum, seu accusationis, ut videre licet apud Hilarium, exponentem verba illa Psal. 66: *Confiteantur tibi populi, Deus;* et apud August., epist. 120, cap. 24, et in id Psal. 94: *Præveniamus faciem ejus in confessione.* Et communiter notant interpres in id Math. 41: *Confiteor tibi, Pater.* In quibus locis sermo est de confessione laudis divinae, quæ proprius actus est religionis, tamen etiam pertinet ad exteriorem fidei professionem, quæ in universum etiam solet confessionis nomine significari, juxta illud ad Rom. 40: *Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Hic, omissa confessione laudis, nobis de confessione peccatorum sermo est, quæ ul-

terius distingui potest in confessionem mere internam, quæ solo Deo fit, juxta id Psal. 31: *Confitebor adversum me injustitiam meam Domino, et tu remisisti iniquitatem peccati mei;* et in confessionem exteriorem, quæ fit homini, de qua dicitur Jacob. 5: *Confitemini alterutrum peccata vestra.* Hæc est, quæ ad hanc secundam partem materiae hujus sacramenti spectat; nam prior ad contritionem potius pertinet, ut in superioribus visum est.

2. De hac ergo confessione primum occurrebat dicendum de his, quæ pertinent ad quæstionem, an sit aliqua exterior confessio, quæ sit pars essentialis hujus sacramenti, ubi dicendum esset de institutione et necessitate ejus, tam ad constitutionem hujus sacramenti, quam ad remissionem peccatorum, seu salutem fidelium. Verum hæc a nobis tradita jam sunt. Nam declarando institutionem et essentialiam hujus sacramenti, ostendimus cum Conc. Trid., sess. 14, c. 5, ex illa evidenter colligi, eamdem esse institutionem et necessitatem confessionis; quia iudicium inter homines perfici non potest, nec sententia proferri, causa non audita; auditur autem per confessionem externam et sensibilem propriam ipsius pœnitentis; nam quia hoc iudicium non est forense et coactum, sed voluntarium ac medicinale, ideo accusatio in illo voluntaria etiam esse debet.

3. Atque hinc facile colligitur quid sit hæc confessio, saltem quoad nominis descriptionem, quæ sumitur ex D. Thom., in 4, dist. 17, q. 3, art. 2, et aliis Theologis ibi; est enim legitima, et sacramentalis accusatio de propriis peccatis, ad eorum veniam virtute clavium obtinendam, coram sacerdote facta. Cujus descriptionis explicationem trademus sect. seq., discurrendo per eas conditiones, quæ sunt de necessitate hujus confessionis, ut verum sacramentum ex ea confici possit. Nam cum harum rerum essentia moralis sit, et ex institutione procedens, tota consistit in hoc, quod confessio habeat conditiones omnes quas juxta suam institutionem requirit, quas in sequenti sectione ad nonnulla capita revocabimus. Deinde sigillatim de illis disserramus. Atque ex his etiam intelligitur, disputacionem de præceptis pertinentibus ad hanc confessionem, conjunctam esse cum illius cognitione: quia necessitas confessionis et conditionum ejus ex præcepto nascitur; et ideo non possunt hæc commode disputacione separari. Majoris tamen claritatis gratia, distinguere possumus in præsenti duplia præ-

cepta, quædam quæ pertinent ad specificationem, seu modum actus, quæ traduntur sub conditione, scilicet, si confessio facienda est, ut cum hac, vel illa conditione fiat. Alia vero sunt præcepta pertinentia ad exercitium actus, quia obligant ad confessionem faciendam. Priora ergo præcepta explicabuntur simul cum conditionibus confessionis, quia non potest intelligi, an sint de necessitate confessionis, nisi explicetur simul quanta sit obligatio illas observandi. Posteriora vero præcepta explicabimus in fine hujus partis, sicut in aliis sacramentis observare solemus.

SECTIO I.

Quid sit sacramentalis confessio, et quas conditiones habere debeat.

1. *In confessione datur substantia et qualitas.* — In hac confessione aliquid intelligi potest per modum substantiæ, et aliquid per modum accidentis. Substantia ejus videtur consistere in signo sensibili, quo manifestantur peccata sacerdoti in hoc foro; per modum autem accidentium erunt conditiones aliæ, quæ ad hanc confessionem requiri solent. Quia vero multæ ex his conditionibus substantiales sunt, ideo videntur potius esse per modum differentiæ, et illud signum esse substantiam per modum generis; et ideo fortasse solent auctores conditiones illas vocare qualitatem confessionis, quia, differentia prælitteratur in quale, genus autem in quid. Circa substantiam ergo hujus partis declarandum occurrebat, quodnam debeat esse signum, quo facienda est confessio. Sed quia hoc pendet ex cognitione aliquarum conditionum confessionis, ideo prius de illis dicemus; sæpe enim cognitis accidentibus, facilius substantiam declaratur.

2. *Conditiones confessionis.* — Solent igitur Doctores communiter decem et sex confessionis conditiones assignare, quas his versibus comprehendunt:

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis, Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda, Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata, Fortis, et accusans, quæ sit parere parata.

3. *Confessionis definitio et substantia.* — Hæc vero conditiones sine methodo et vulgari modo positæ sunt, et plures illarum non pertinent ad substantiam confessionis, et aliquæ non tam respiciunt modum vel qualitatem uniuscujusque confessionis, quam convenientem.

tem usum seu consuetudinem ejus, ut quod sit *frequens*, et *accelerata*. Ut igitur ad meliorum ordinem et paucorem numerum redigantur, recolenda est descriptio confessionis superius data, scilicet, quod sit *legitima accusatio propriorum peccatorum, coram sacerdote locum Dei in iudicio sacramentali habente, ad veniam peccatorum per virtutem clarium obtinendam*. Nam ex ea intelligi potest, unam ex prædictis conditionibus, scilicet, *accusans*, continere substantiam hujus confessionis tanquam genus ejus; reliquas autem omnes possitas esse ad explicandam specificam rationem hujus accusationis. In qua, sicut in aliis accusationibus, quinque possunt considerari, scilicet, materia accusationis, modus ejus, persona accusans, et quæ accusatur, et apud quam personam accusatur. Ad explicandam materiam dicitur in dicta descriptione, quod sit *de propriis peccatis*, quod intelligitur de actualibus, commissis post baptismum, ut superius explicatum est. Et dum indefinite dicitur, *de peccatis*, significatur debere esse de omnibus, quæ simpliciter et quasi per Antoniam peccata sunt, id est, de omnibus mortalibus non confessis. Quæ conditio explicatur per aliam, scilicet, *integra*, ad quam reduci debent plures aliae, ut aliquo modo ad confessionem pertineant, ut quod sit *simplex*, id est, non ita artificiose composita, ut ea ratione aliquid occultetur; quamvis possit particula illa ad debitam intentionem referri, ut statim dicam. Item dicitur *pura*, id est, non mista rebus ad confessionem non pertinentibus. Et hoc maxime spectat, ut unusquisque propria peccata, et non aliena confiteatur; nam est accusator sui, et non alterius. Item dicitur *fidelis*, id est, sine mendacio, quia nec dici debet quod factum non est, nec negari quod commissum est; imo nec taceri, si tale sit, ut ad talem integratem pertineat. Et ad hoc magis explicandum additur quod sit *nuda*, id est aperta, clara, et non palliata, unumquodque, sicut est, vel probabiliter esse existimatur, proferendo. Quod vero sit *discreta*, nihil speciale addit; nam illa vel est conditio generalis omnis actus studiosi, nimirum quod prudenter fiat; vel solum declarat, in confessione, superflua esse resecanda, et necessaria dicenda. Unde hæc conditio potest etiam ad alias conditio-nes applicari; nam omnes debent cum discretione servari; et tempus, et locus, et confessor ipse, et modus explicandi discrete eli-gendas est. Quod vero additur *fortis*, etiam

est commune omni virtuti, ut propter nullam difficultatem omittatur quidquid ad illius rectitudinem necessarium est; et in præsenti declarat, ob nullam verecundiam, vel similem humanam causam, aut difficultatem, integritatem hanc esse mutilandam. Possunt etiam ad hanc conditionem reduci illæ duæ conditions, *frequens*, et *accelerata*, id est, quod saepè fiat confessio, et post peccatum commissum non nimium differatur, quæ in tantum possunt ad integratatem pertinere, in quantum moraliter judicantur necessariæ, ut peccatum non excidat memoria, et ea de causa oblivioni tradatur, vel si hac ratione necessariæ non sunt, pertinent ad consilium. De qua re dicemus latius infra agentes de integritate et præcepto.

4. *Qualitas confessionis.* — Circa modum confessionis, qui dici potest qualitas ejus, notari potest, duplum posse esse hunc modum, videlicet essentialē et accidentale. Essentialis solum est, ut fiat ex animi dolore; nam hoc pertinet ad rationem accusationis, ut supra declaratum est, et est per se necessarium ad veniam, quam respicit hæc accusatio; et ita hæc conditio indicatur in definitione, tam in ejus genere, quam in ultima particula illius. Et hunc ipsum modum declarant plures aliae ex dictis conditionibus, verbi gratia, quod sit *humilis* confessio, id est, ex recogitatione et dolore proprii peccati. Et huc etiam pertinet quod in exteriori modo decenter et humiliter fiat, tam in verbis, quam in ipso corporis habitu, ut bene exposuit Cajetanus, in Summ., verb. *Confessio*. Item quod sit *libens*, id est voluntaria; nam hoc etiam pertinet ad voluntatis dispositio-nem. Item quod sit *lacrymabilis*; nam hoc in tantum est necessarium, in quantum voluntatis contritionem vel attritionem indicat; reliqua enim, quæ ad appetitum sensitivum, vel ad corpus pertinent, utilia quidem sunt, et saepè consequuntur, non tamen sunt necessaria. Denique ad hoc etiam pertinet, ut sit *parere parata*; indicat enim hæc particula propositum emendæ, et satisfactionis, de quo qualiter necessarium sit, supra diximus. Modus autem accidentalis erit ut *secreta* fiat confessio, quæ est alia conditio in illis numerata; de qua cum aliis, quæ illam concernunt, statim dicemus.

5. *Omnis conditiones confessionis ad tres revocantur.* — Reliqua tria, quæ diximus esse consideranda, non explicantur in prædictis conditionibus, subintelligenda autem sunt in

ricularis appellata est. Hic vero non agimus de substantia confessionis, jam enim ostendimus est illam esse necessariam; sed agimus de modo hujusmodi secreti, an etiam ille necessarius sit. In qua re duo extrema cavenda sunt. Unum est hæreticorum hujus temporis, qui hunc confessionis modum irrident ut superstiosum, et ab hominibus inventum, quia in sacra Scriptura (ut aiunt) non reperitur; imo in primitiva Ecclesia usitatus non fuit. Quod colligunt ex antiqua consuetudine agendi pœnitentias publicas pro peccatis, ex qua inferunt, confessionem nunquam fuisse factam secrete in ordine ad remissionem peccatorum, sed tantum publice in ordine ad correptionem et publicam ædificationem. Alterum extremum est quorundam Scholasticorum, qui sentiunt esse necessarium, ut Scotus et Gabr., dist. 17, q. 1; et Angelus, verb. *Confessio*, n. 29 et 30, probableque putat Rich., d. 17, art. 3, q. 8. Qui e converso fundantur in perpetua Ecclesiæ traditione, quæ Christi Domini institutionem declarat.

Prima assertio contra hæreticos.

2. Dicendum est primo, modum secrete confessionis honestum et sanctum esse, et ad sacramentum confiendum sufficientem. Assertionem satis explicatam reliquimus [in superioribus, agentes de exterioribus actibus virtutis pœnitentia]. Nam ex ibi dictis constat hunc actum ex suo genere, et secundum substantiam suam esse actum exteriorum hujus virtutis; nam in eo invenitur proprium motivum, et objectiva honestas virtutis pœnitentia. Ut autem talis actus sit materia hujus sacramenti, non videtur simpliciter necessarium, ut ex intentione sub dicta formalitate fiat, sed satis est ut fiat ex intentione confiendi hoc sacramentum absque impedimento, vel obice illi repugnante. An vero necessitat fieri ex aliquo motivo honesto, in prædicti disputatione sufficienter tactum est.

SECTIO II.

Utrum auricularis seu secreta confessio sit de necessitate hujus sacramenti.

1. *Error hæreticorum.* — *Opinio Scholasticorum.* — Auricularis confessio dicitur, quæ secrete fit; quia vero in jure *secretum*, et *publicum*, magnam habent latitudinem, in præsenti secreta confessio dicitur, quæ sine ullo teste fit a pœnitente coram solo sacerdote, et ad explicandum hunc modum secreti, au-

3. *Prior conjectura.* — Et addi præterea po-

test duplex conjectura sumpta ex ipsa publica seu solemni poenitentia, quam olim fuisse in usu Ecclesiae tam manifestum est, ut neque ab haereticis negetur. Prima est, quia non est credibile fuisse liberum cuicunque fideli dicere crimina, quae vellet, et quam vellet de illis publicam poenitentiam agere; hoc enim saepe posset cedere in magnum fidelium scandalum, et alia multa parere incommoda; ergo ad providentiam pastorum Ecclesiae pertinebat, ut hoc non fieret sine eorum iudicio et prudenti consilio; praecebat ergo secreta confessio, et ex iudicio confessoris publica agebatur poenitentia. Et quidem Origenes, homil. 2 in Psalm. 37, post medium, satis hoc indicat, cum dicit: *Tantummodo circumspice diligentius cui debebas confiteri peccatum tuum.* Et clarius in sequentibus: *Ut si quid ille dixerit, et consilium dederit, facias, et sequareis; et, si intellexerit, et praeviderit talem esse languorem tuum, qui in conventu totius Ecclesiae exponi debeat, et curari, ex quo et ceteri aedificari possint, et tu sanari facile, exequaris.* Ex quo loco, licet conjicere, non secretam confessionem ex publica, ut haeretici aiunt, sed potius publicam ex secreta originem duxisse. Idem significat idem Origenes, hom. 10 in Num., inquiens: *Qui non sunt sancti, in peccatis suis moriuntur; qui vero sancti sunt, pro peccatis penitendum gerunt, requirunt sacerdotem, sanitatem depositum, etc.* Idem colligere licet ex multis, quae de facto Nectarii diximus supra agentes de necessitate confessionis.

4. *Alia conjectura.* — Secunda conjectura est: nam qui olim agebant poenitentiam publicam, non prius dicebant publice peccata, et postea illis imponebatur poenitentia, sed potius jam priusimpositam poenitentiam agebant publice; praecebat ergo secreta confessio peccati, propter quod poenitentia imponebatur. Quod non obscure colligitur ex Concilio Agathensi, c. 45, et habetur in c. *In capite*, dist. 50. Et de hac re videri possunt alia apud Pamelium, in fine libri Cypriani de Lapsis, et in principio lib. Tertulliani de Poenitentia, et super c. 8 et 9; et apud Ruardum, art. 5, et Hosium, in Confessione, c. 47 et 48.

5. *Ratio propria.* — Ratio autem hujus veritatis est, quia ex institutione Christi non potest colligi necessitas alterius modi confitendi, neque etiam ex natura rerum; immo supposita institutione, hic modus est magis

consentaneus rationi, et fini seu materie hujus sacramenti. Explico singula: nam in institutione solum legimus dixisse Christum Apostolis: *Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Ex quibus verbis recte colligit Ecclesia, necessarium esse, ut sacerdos, qui iudicaturus est de his peccatis, et ea remissurus, notitiam illorum accipiat; hanc autem sufficienter accipit per secretam confessionem; ergo ex vi verborum institutionis nihil aliud colligi potest. Nam, licet illa notitia futura sit judicialis, et per accusationem, tamen, cum hoc iudicium ad forum animae spectet, et voluntarium esse debeat, in eo idem, qui est reus, est sufficiens accusator, et nullus alias testis requiritur, quia poenitentis conscientiae et testificationis standum est, quoniam ad bonum animae illius totum ordinatur; ergo ex modo et institutione talis iudicii, aut ex fine ejus non est necessaria notitia magis publica. Aliunde vero in hoc iudicio dicenda sunt non tantum peccata publica, sed etiam occulta, nec solum externa, sed etiam mere interna; esset autem valde difficile, et praeter humanam conditionem, obligare hominem ad haec omnia publice manifestanda; interdum etiam esse posset scandalosum, et in magnum detrimentum, vel aliorum, vel ipsius etiam peccatoris; ergo non decuit institutionem aliter fieri. Adde etiam, non oportuisse aliter limitari hanc materiam, quia sacramentum hoc maxima necessitatibus est, et saepe non potest aliter, quam apud solum sacerdotem fieri; quod satis est, ut ille suam potestatem exerceat; cur ergo dicto modo limitaretur?

Possitne precepto statui, ut confessio publice fiat.

6. *Ex quo infero primo, alium confitendi modum, non solum non esse necessarium ex divino aut humano precepto; verum etiam non posse per humanam legem generatim praecepiti.* Hoc satis significavit Concilium Tridentinum supra. Et ratio est primo, quia res est difficillima, et alioquin non necessaria, nec per se valde utilis; lex autem humana non potest res adeo difficiles postulare, nisi fortasse ex communi aliqua et urgente necessitate. Deinde, quia lex humana non habet potestatem directivam in actus mere internos; ergo non potest obligare ad illa confitenda speciali modo a Christo non prescripto, et adeo difficulti. Imo neque potest cogere

hominem, ut in extensis omnino occulis sese infamet; materia autem hujus sacramenti, ut dixi, utrosque actus complectitur, et ideo talis lex potestatem humanam excedit.

7. *Secundo infertur, non posse confessorem cogere poenitentem ad manifestanda illi peccata alio modo magis publico quam per auriculariem confessionem, ut coram aliquo teste, vel per scriptum, quod est instrumentum publicum, etc.* Probatur a fortiori ex dictis, et eisdem rationibus, quia preceptum confessoris humanum est. Item, quia confessio ex iure divino tenetur ad sigillum confessionis, ut infra ostendam; illud autem aperte esset contra sigillum, sicut etiam contra illud ageret confessor, si poenitentem congeret, ut ei daret facultatem revelandi confessionem.

8. *Objectioni occurritur.* — Sed objici potest antiqua consuetudo imponendi publicam poenitentiam peccatorum, quam ex secreta confessione manasse indicat Origenes supra, ut vidimus, et sumitur etiam ex Cypriano supra, et Tertulliano, lib. de Poenitentia, cum his, quae Pamelius congerit in scholiis. Respondeo, duobus modis potuisse poenitentiam illam esse publicam: primo quoad actionem poenitentiae, non vero quoad cansam, quo modo etiam nunc solent fieri poenitentiae publicae, quamvis nunc regulariter loquendo occultentur personae, quod clime non siebat, propter maiorem fervorem poenitentium, qui voluntarie tales satisfactiones acceptabant; non enim existimo fuisse simpliciter necessarias, quatenus a sacramento manabant, ut expresse etiam dicitur nomine Augustini in lib. de Ecclesiast. dogmatibus, c. 53. Alio modo solebat esse publica non tantum action, sed etiam causa seu confessio peccati, propter quod poenitentia siebat, et tunc multo certius existimo in hoc foro nunquam id factum esse ex precepto Ecclesiae, aut confessoris, nisi quando ad publicam satisfactionem, et tolendum scandalum de publico peccato id necessarium erat, quod est rarissimum; regulariter ergo id siebat voluntarie ex consilio et iuxta iudicium prudens confessoris; non enim de omnibus id permittebatur, sed vel de alias publicis, vel de iis quae nec scandalum, nec gravem infamiam generare possent. Aliquando vero illa poenitentia publica non oriebatur ex sacramento confessionis, sed ex alia denunciatione, vel accusatione Ecclesiastica, et tunc esse poterat magis coacta et onerosa; illa vero non pertinebat

modo ad forum poenitentiae, sed ad forum contentiosum.

Secretam confessionem non esse de necessitate poenitentiae. Assertio secunda.

9. *Secundo dicendum est, hunc modum secretae confessionis non esse de necessitate hujus sacramenti.* Ita docent frequentius Scholastici, Alensis, Ap. q. 18, memb. 4, art. ult., § ult.; D. Thom., Quodlib. 1, art. 10, et in 4, d. 17, q. 3, art. 4, q. 3, ad 2; et ibi Major, q. 1; Richard., art. 3, q. 8; Palud., q. 2, art. 4; Soto, d. 18, q. 2, art. 6; Adrian., in 4, q. 1 de Confes.; Ruardus, art. 5; Med., Cod. de Confes., q. De modo secrete confitendi; Petrus Soto, lect. 2 de Confessione; Vega, lib. 13 in Trident., c. 28; Castro, lib. Contra haereses, verb. *Confessio*; et Cajetan., tom. 1 Opusculorum, opuse. ult., respons. 5, ubi in hunc modum declarat quod Joan. 20 dixerat, Christum non instituisse auricularem confessionem, scilicet quoad hunc modum. Quam interpretationem approbat Cano, Relect. de Poenit., p. 5. Et nunc censeo hanc doctrinam certam ex Concilio Tridentino, sess. 44, c. 5, ubi docet, Christum non prohibuisse confessionem publicam, si poenitens voluntarie illam facere velit; ergo neque in institutione posuit Christus Dominus modum secretae confessionis tanquam necessarium, alias consequenter prohibuisset oppositum modum.

10. *Ratio assertiois.* — Confirmatur. — *Casus in quibus confessio non fit secrete. Quando fit per interpretes. — In articulo mortis. — Cum fit sacerdoti ignorantis.* — Ratio vero est, quia, licet confessio fiat sine secreto, potest esse vera accusatio ex dolore cordis profecta, et per illam dari sacerdoti sufficiens notitia, ut possit de peccatis judicare; ergo, etiam si alii intersint, salvatur insitutio; sed ex nullo alio capite, aut loco colligi potest illa necessitas, aut contraria prohibito; ergo. Et confirmatur, quia non est intrinsecus malum publice dicere propria peccata, quia per se hoc non est injuriosum alteri; neque est contra charitatem propriam, quia, licet afferat aliquod damnum infamiae, illud potest compensari majori fructu humilitatis, confusionis propriæ, et satisfactionis; potest ergo talis action esse honesta, si prudenter fiat; ergo nulla est ratio, cur talis confessionis modus omnino sit exclusus ab hoc sacramento. Maxime, quia sunt nonnulli casus, in quibus moraliter necessarium est

ita confiteri, ut alius præter sacerdotem peccata audiat. Unus vulgaris est, quando confessio fit per interpratem; nam, quidquid sit an homo teneatur sic confiteri, quando aliter non potest, de quo infra, tamen certum est posse, et saltem confessionem sacramentalem esse, et tamen in illa non servatur omnino ille modus secretæ confessionis. Alius casus est, si in articulo seu periculo mortis pœnitens non possit, nisi alta voce confiteri, ita ut alii audiant; nam sine dubio potest id facere. Item, quando confessor non habet sufficientem scientiam, potest pœnitens ei facultatem concedere, ut rem conferat cum alio doctiore, etiam nominata persona ipsius pœnitentis, si ipse voluerit et oportuerit; hoc autem æquivalet publicæ confessioni, quæ pari ratione fieri posset coram illis duabus personis, quarum altera jurisdictionem, altera scientiam haberet.

Sitne secreta confessio de necessitate præcepti.

11. *Quid respectu sacerdotis.*—Sed quærendum superest, licet hic modus confitendi non sit de necessitate sacramenti, an sit de necessitate præcepti; nam Concilium Tridentinum dicit, modum secrete confitendi non esse a divino præcepto alienum, neque esse inventum hominum. In c. etiam *Omnis utriusque sexus*, præcipitur, ut *soli sacerdoti*, etc. Respondeo primum, ex parte sacerdotis esse hoc in præcepto divino, tum quantum ad secreti observationem juxta voluntatem pœnitentis, ut infra dicemus; tum etiam quoad hoc, ut non possit cogere pœnitentem, ut aliter confiteatur, ut jam diximus. Ex quo bene infert Navarrus in c. *Sacerdos*, de Pœnit., dist. 6, n. 109, graviter peccare sacerdotem, qui plures pœnitentes simul audit in confessione, eo quod pueri sint. Quod est verum, quando illi sunt doli capaces, ita ut sacramentaliter absolviri merito possint; nam alias si non audiuntur ad conficiendum sacramentum, sed ad quamdam instructionem eorum, nulla in eo facto committitur culpa.

12. *Quid respectu pœnitentis.*—At vero ex parte pœnitentis nullum in hac re invenio præceptum divinum; quia ex institutione non colligitur, ut ostendi, et illa seclusa, non est unde colligatur. Quod autem Tridentinum ait, *non esse alienum*, etc., intelligit non esse contrarium, nec repugnare divino præcepto; imo esse illi consentaneum, quia supposita institutione, ille modus per se loquendo conve-

nientior est, et aptior ad tollendas omnes difficultates et scandala. Et propterea etiam dicitur, *non esse inventum humanum*, quia aliquo modo ducit originem ab institutione divina. Neque etiam invenio [Ecclesiasticum præceptum de hac re scriptum; nam quod dicitur in c. *Omnis utriusque sexus*, non est, ut ille modus præscribatur, sed ut alius non exigatur. Nihilominus tamen propter Ecclesiæ consuetudinem non careret culpa, qui sine ulla occasione, vel causa rationabili vellet alio modo sacramentaliter confiteri; at si id fiat ob necessitatem, nulla erit culpa. Ita Richard. supra, et Sylvest., *Confessio*, 1, q. 20, et alii.

SECTIO III.

Utrum sit de necessitate confessionis, ut fiat propria voce humana.

1. *Confessio debet fieri signo sensibili.*—*Signum aptum ad confessionem est vox humana.*—*Difficultas.*—*Ratio dubitandi.*—Constat imprimis confessionem hanc debere fieri aliquo signo sensibili, tum quia non possunt homines inter se suos conceptus manifestare, nisi per sensibilia signa; tum etiam quia confessio est veluti prima pars essentialis materiae hujus sacramenti, quam oportet esse per se sensibilem, quia, ut supra dixi, ipsamet contritio, ut sit pars sacramenti, debet per confessionem fieri aliquo modo sensibili. Constat deinde signum aptissimum ad confessionem faciendam esse humanam vocem, tum quia est inter homines maxime usitatum et notum, tum etiam quia distinctius et certius significat quam cætera. Difficultas vero est, an sit etiam necessarium, vel necessitate sacramenti, vel saltem præcepti. Et ratio dubitandi esse potest, quia in Concilio Florentino, in Decreto Eugenii, dicitur, materiam hujus sacramenti esse *oris confessionem*. Et urgeo argumentum a simili. Nam de forma sacramenti hujus dicimus necessarium esse, ut ore proferatur, quia illud Concilium dixit esse *verba sacerdotis*; ergo idem dicendum est de confessione, cum de illa pariter loquatur. Congruentia etiam adjungi potest, quia materia sacramenti debet esse certa, et expresse significare.

Prima assertio, confessionem non debere necessario verbis fieri.

2. *Prima ratio.*—*Secunda ratio.*—*Congruentia.*—Nihilominus dicendum est primo, non esse de absoluta necessitate hujus sacramenti, ut confessio propriis verbis fiat. Ita

D. Thom., in 4, d. 17, q. 3, art. 4, q. 3, ad 2, et Quodlib. 1, art. 10, et consenserunt cæteri Theologi et Doctores infra citandi. Et videtur res certa, primo ex consuetudine Ecclesiæ; nam, cum pœnitens loqui non potest, si quovis alio modo significet sacerdoti conscientiam suam, censemur sufficere, ut absolvendus sit. Unde non solum pœnitens potest ita confiteri, sed etiam tenetur in articulo necessitatis, per se loquendo, quia illa est materia indubitate, et facile, ac sine inconvenienti exhiberi potest. Secundo argumenter ab institutione, quia ex verbis ejus solum habemus, necessarium esse ut pœnitens aperiat judici causam suam; sed hinc inferri non potest necessarium esse, ut hæc notitia detur per proprium sermonem humum, neque Ecclesia hoc ita interpretata est; ergo non est limitanda et quasi coarctanda sacramenti amplitudo. Tertio est optima congruentia institutionis, quia hoc sacramentum compitum est, ut remedium maxime necessarium ad salutem peccatorum; ergo non debuit limitari essentia ejus ad illud signum, quod sæpius in articulo necessitatis deest; hujusmodi autem est vox humana, qua, non solum muti, sed etiam ægrotantes sæpe ut non possunt; ergo.

3. Quando ergo Concilium Florentinum appellavit *oris confessionem*, usum est vulgari nomine, sumpto ab eo quod frequenter accedit. Sicut etiam vulgo appellatur operis satis factio, non quia solo opere fiat, sed quia frequenter ita fit. Et ideo Concilium Tridentinum, ad tollendam omnem ambiguïtatem, omisit particulam *oris*, et solum dixit confessionem esse materiam. Ac propterea non est similis ratio de forma; nam si inspiciamus institutionem, non est ita declarata in materia, sicut in forma, nec etiam ita infallibiliter observata ab Ecclesia. Neque est etiam similis ratio, tum quia, moraliter loquendo, nunquam, aut vix contingit necessitas absolvendi sine verbo; confitendi autem frequens est; tum etiam quia materia sacramenti non semper continet expressam significationem, sed hanc perficit et consummat forma; et ideo magis necessarium est verbum ex parte formæ, quam ex parte materiae. Per quod responsum etiam est ad congruentiam in contrarium.

An ex præcepto teneatur pœnitens propria voce confiteri.

4. *Satisfit rationi dubitandi.*—Atque hæc

quidem certa videntur, quantum spectat ad necessitatem sacramenti. Difficultas vero superest, an saltem sit de necessitate præcepti, ut confessio fiat propria voce et sermone ipsius pœnitentis. Nam D. August., de Vera et falsa pœnit., cap. 10, et habetur in cap. *Quem pœnit.*, de Pœnitentia, d. 1, significat esse de hoc divinum præceptum; D. Thom. autem, Quodlib. 1, art. 10, saltem esse Ecclesiasticum. Et reliqui Theologi communiter docere videntur non esse licitum ut alii signis, ut scripto, nutibus, etc., quandiu pœnitens per seipsum loqui potest; quamvis non declarent unde nascatur talis obligatio, ut patet ex Alense, 4 p., q. 18, memb. 4, § ult.; Palud. , d. 17, q. 2, n. 7; Richard. , art. 2, q. 4, ad 4; Maj., q. 1; Adrian., q. 1 de Confess.; Med., Cod. de Confes., q. de Modo secrete confitendi; Soto, d. 18, q. 2, art. 6 Ledesm. , 2, p. 4, q. 8, art. 3, dub. 5 et 6; Petr. Sot. lect. 2 de Confess.; Cano, dict. Select., p. 5.

5. *Difficultatis resolutio.*—Dicendum vero imprimis est, in hoc non esse positum aliquod speciale præceptum divinum ab ipsa institutione distinctum; quia neque ex Scriptura divina, neque ex traditione constat de hujusmodi præcepto. Deinde censeo ex sola institutione non satis colligi hujusmodi præceptum. Est quidem maxime consentaneum institutioni ut ita fiat, tum quia hoc modo facilius et clarius manifestantur, quod alii signis, præsertim nutibus, difficilius fit; tum etiam quia ipsa confessio, proprio ore facta, magis est satisfactoria, ut Augustinus loco citato sentit. Nihilominus tamen ex institutione sola ac precise sumpta non satis probatur, hunc modum confessionis cadere sub obligatione præcepti, quia per alia signa potest dari sufficiens notitia confessori, quod solum postulatur ex vi institutionis, ut patet ex supra dictis de modo, quo præceptum confessionis colligitur ex illis verbis: *Quorum remissitis peccata, remittuntur eis*, etc.

6. Præterea non invenio de hac re scriptum Ecclesiasticum præceptum, aut decretum aliquod. Unde Scotus in 4, dist. 17, q. unic., ad finem solutionum argumentorum, sentit non esse illicitum confiteri per scriptum in præsentia sacerdotis, sed tantum in absentia. Et Soto idem fere sentit, saltem quando scripture conjugantur alii nutus, ut statim dicemus. Addo tamen, propter Ecclesiæ consuetudinem, non esse absolute licitum uti scriptura, vel aliis signis ad confessionem,